

program vagy tudatos múzeumlátogatás során. Munkatársainkkal ezernél is több tárlatvezetést tartottunk, a mai napig (2019. június 18.) 9048 fő látogatta meg múzeumunk kiállításait, közel ezer diák vett részt múzeumpedagógiai foglalkozáson.

A számadatok és látogatóink pozitív visszajelzései egyértelműen azt támasztják alá, hogy jó úton járunk, munkánkat áldás kíséri. Ugyanakkor azt is fontos szem előtt tartanunk, hogy a mai gyorsan változó világban, nem ülhetünk karba tett kézzel, soha nem vagyunk készen. Folyamatosan meg kell újulnunk, új programokat,

kiállításokat, modern kommunikációs eszközöket, formákat kell keresnünk annak érdekében, hogy valamennyi generáció érdeklődését fel tudjuk kelteni, s ami még fontosabb, fenn is tudjuk tartani. Érezzék, hogy a Pannonia Reformata mindannyiunké, olyan „lelki forrás, lelki otthon”, amihez érdemes visszatérni több alkalommal is: akár a kiállítás gondolataiban, mondanivalójában elmerülve, akár egy zenei élményben vagy egy beszélgetésben megélni Isten közelségét és szeretetét.

Halászné Kapcsándi Szilvia
Dunántúli Református Egyházkerület
Tudományos Gyűjteményei

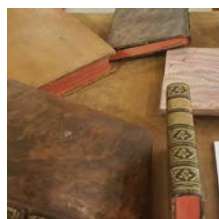

TŰZ ÉS VÍZ MÁSKÉNT – MÚZEUMOK ÉJSZAKÁJA A RÁDAY GYŰJTEMÉNYBEN

A januári tűzvész után talán még fontosabbnak éreztük, hogy látogatóink lássák és hallják, hogy a Gyűjtemény súlyos károkat szenvedett ugyan, de értékeink megmaradtak és lelkesedésünk töretlen ezek bemutatására.

Az alkalomra két kiállítással készülünk: az egyik a székház aulájában „Ég, de meg nem emésztetik...” bibliai ihletésű címet kapta, amely a levéltárból és a könyvtári raktárból, folyóirattárból kimentett muzeális dokumentumokat mutatta be: többek között két levelet Ráday Gedeon levelezéséből, mindkettő a 850 iratfolyóméternyi, 350 fondot képező irata-

nyag értékes darabja. Látogatóink megtekinthették az Ibrahim Mütefferika által kiadott francia nyelvű török grammatikát is, amely az első és egyetlen latin betűs török ösnyomtatvány, a szerzője jezsuita szerzetes, misszionárius Jean-Baptiste Holdermann (1694-1730). A kiállításra a 114 muzeális folyóirat közül az első magyar nyelvűekből választottuk a Kazinczy Ferenc által létrehozott *Orpheust*, Ráday Gedeon egyetlen fennmaradt portréjával, továbbá *A Hadi és Más Nevezetes Történeteket* színes, metszetes illusztrációkkal. A lap 1789 nyarán jelent meg először. Eleinte egyetlen eseményről, az éppen zajló orosz-török

háborúról (1787-1791) tájékoztatót. Szerkesztői később más témákat és eseményeket is becsempészték a lapba, melynek vonzerejét ábrák, képek és rajzok is emelték. A *Honművész, a Regélő Pesti Divatlap és az Életképek* a 19. század 30-as éveiben megjelent új lap típus a magyar irodalomban, amely végre a nők világa felé fordult. Előszavaik hozzájuk szóltak, a rovatok nagy része nekik készült. Ez volt az irodalmi divatlap. A divatlap elsősorban nem a divatról szólt. Elnevezése csak a benne mellékelt divatképekről ragadt rá. Műfaját tekintve sokkal inkább szépművészeti folyóiratnak számított, amely két részre különült. A lap első fele irodalmi szemelvényeket, útleírásokat, visszaemlékezéseket tartalmazott, csak a lap másik fele foglalkozott a társasági élettel, valamint a divat világával. A kiállításához kapcsolódott egy beszélgetés *Forró hírek, hideg fejjel vendégünk a Parókia.hu* címmel, melyben Dr. Berecz Ágnes gyűjteményi igazgatónak adott interjút Jakus Ágnes újságíró, aki közvetlenül átélte és tudósította a tüzesetet. Az aulából indult *Elégett jövőkép* címmel egy épülettörténeti séta, Kovácsné Pázmándi Ágnes könyvtáros-lelkész és Veres Anna Mária könyvtáros vezetésével, majd Bíró Gyöngyi régi könyves könyvtáros előadása következett *Könyvmentés* címmel.

A másik kiállítás, amelyet a könyvnek, mint CORPUSNAK szenteltünk a Ráday műemlékkönyvtárban „A szellemből anyag, majd újra szellem: ímé a könyv, e hétköznapi csoda” címet viselte, Csorba Győző szép szavait kölcsönözve. A Schedel-krónikán modelleztük le a könyv felépítését, a

testet, amely hasonló az emberi testhez: van lába, feje, gerince, bordái stb. és szép „ruhába öltöztetjük”, akár az embert magát. A teremkönyvtár szépséges aranyozott bőrkötéseit mindig megcsodálják az idelátogatók, nekik mutattuk be Koroknay Éva, Halász Margit és Csenki Éva által vezetett kötetstörténeti kutatást. Az első adatlapokat, a grafitall selyempapírra másolt bélyegzőktől a mai modern technikán át a könyvkötő műhelyekig. A Ráday család iratanyagában fennmaradt több könyvjegyzék is, amely a könyvkötőmester aláírását is tartalmazza egy-egy könyvlista alatt. E forrás alapján a Rádayak nagy mennyiségű könyvet költettek Jakob Müller és Fischer János műhelyében. Válogatásunkban bemutattuk a rájuk jellemző szegély- és középbélyegzőket, előzékpapírokat, márványozási technikákat. Müller jellegzetes bélyegzője a tulipán, vagy valamilyen virágmotívum, az aranyozott hálórács, vízszintesen nyomott filétasor. Fischer János a márványozott bőrt vaknyomású vonalkerettel díszítette, stilizált virágmintát használt. A gerincmezők jellegzetes díse a virágos ágon ülő madár vagy gránátalmás ág.

Mindezt kézműves foglalkozással is kiegészítette: Jánváry Zoltán grafikusművész, aki a nyomtatóprés rejtelmeibe engedett betekintést és a Szentírás egy lapját nyomtathatták ki nála a vállalkozó kedvű látogatók. Somogyi Márk könyvkötő-restaurátornál pedig sikeresnek és ügyesnek érezhette magát mindenki, aki füzetet készített és különféle bélyegzővel díszíthetett.

Mindkét kiállítást Kovácsné Pázmándi Ágnes, valamint Veress Anna Mária rendezte és vezette.

Mint minden évben most is a Bibliamúzeummal közösen készültünk az alkalomra. A Bibliamúzeum állandó és idôszaki kiállítással vett részt a programban. A **PÁRIZS – PARIS! – „Ha a hajnal szárnyaira kelnék” (Zsoltárok 139,9) Válogatás a Szôlloői-Nagy-Nemes Gyûjteménybôl** idôszaki kiállítást maga Nemes Judith mûgyûjtô vezette ezen az estén. Az állandó kiállítást Timár Gabriella lelkész-igazgató és Németh Pál lelkész, iszlám szakértô mutatta be.

Veér Csongor (hegedû), Wagner-Puskás Péter

(harmonika), és a William Byrd Kamarakórus koncertje emelte az est színvonalát.

Az egész programot szervezte és koordinálta Molnár László kollégánk, a Bibliamúzeum munkátársa.

Kovácsné Pázmándi Ágnes

Dunamelléki Református

Egyházkerület Ráday Könyvtára

a fotókat Kovácsné Pázmándi Ágnes készítette

10 ÉVES AZ MTMT

Július 9-én szakmai programmal ünnepelte 10. születésnapját az Magyar Tudományos Mûvek Tára. Az ünnepségre a mûködtetésében résztvevô szervezetek tagjainak körében került sor.

A rendezvényt *Monok István*, az MTA Könyvtár és Információs Központ fôigazgatója nyitotta meg. Az MTMT szerepérôl, jelentôségérôl és jövôjérôl beszélve külön hangsúlyozta a könyvtárak, könyvtárosok komoly erôfeszítését az MTMT létrehozásában és minôségi fenntartásában. Jövôbeli feladatként említette az MTMT öntudatának erôsítését, hogy mindenki láthassa a rendszer fontosságát.

Ezt követôen *Bereczky Áron*, a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal, Kutatás-fejlesztési Fôosztály fôosztályvezetôje köszöntôjében rendkívül sikeres évtizednek nevezte az elmûlt 10 évet. Méltatta az MTMT szerepét a magyar tudományos élet döntéshozatali mechanizmusában, kiemelte, hogy a rendszer rávilágít az egyes intézmények gyengeségére és erôsségére egyaránt.

A *kezdetektôl a közfeladatig* címmel *Makara Gábor* akadémikus, az MTMT korábbi Felügyelô Testületének elnöke arra emlékezett vissza, hogy az elmûlt 25 (!) évben hogyan alakult ki és milyen döntési pontok mentén változott az MTMT

funkcionális, szervezeti és informatikai keretrendszere. Megtudtuk, hogy a kiindulópont, a kezdet valójában 1994-re nyúlik vissza, amikor a Kísérleti Orvostudományi Intézetben egy rosszul sikerült mentés miatt elveszítettek több mint 100 oldalt a kutatóintézeti nyilvántartásból, ezért felmerült az igény egy korszerû nyilvántartó rendszer vásárlására. A következô lépés, hogy mindez akadémiai szinten is megvalósult, így jött létre a TPA = Tudományos Publikációs Adattár (offline) és annak online változata a KPA = Köztestületi Publikációs Adattár. Az adattár fejlesztési igénye hamar kiterjedt, vagyis egyértelművé vált, hogy nemcsak egy akadémiai, hanem egy országos adattárra lenne szükség, ahol az egyetemek is jelen lehetnének. Így 2009-re létrejött az MTMT, a KPA és a TPA utódjaként és kiterjesztéseként. Feladata a hazai tudományos közélet szereplôit – intézmények és kutatók – publikációit és a rájuk érkezett hivatkozások nyilvántartása. 2010-re világossá vált, hogy az MTMT kinötte az eredeti KPA-tól örökölt szoftvert. Az új szoftver fejlesztése 100%-os TÁMOP támogatással történt (307 999 900 Ft) 2012-2018 között. Az MTMT2 bevezetésére finanszírozási, közbeszerzési és informatikai nehézségek miatt kellett 6 évet várni. 2015-tôl az MTMT